

Egy felajánkozás lélektana

A múlt héten napvilágot látott egy értekezés, amelynek szerzője nem kevesebbet vet fel, mint hogy a nagy választóközönséget lefedő, ám a „minőségre” nem kellően fogékony Fidesz és a mennyiségi értelemben alig értékelhető, ám politikai „minőséget” hordozó MDF végre ténylegesen összefoghatnának. A nyilvánosság nem igazán rezonált erre a felvetésre, illetve ha igen, akkor pusztán azért, hogy utána rögvest konstatálja: az összefogásra a két párt közötti viszony anomáliái miatt még akkor sincs esély, ha az összefogás gondolata jó szándékú is, és tartalmát illetően célja ugyanaz, mint Nyugat-Európában: a szélsőséges pártok feltartóztatása.

Való igaz, hogy Nyugat-Európában a szélsőségek ellenében a mainstream-pártok általában rendkívül szorosra zárják soraikat. Tekintsünk most el attól, hogy újabban ez a szoros zártság ott is némileg lazulni látszik, s ne hozunk példákat a mérsékelt pártok kacsingatásaira a tőlük jobbra (balra) álló szélsőségek felé. Ha pusztán és lecsupaszítva az volna a kérdés, hogy hogyan lehet elszigetelni a hazai szélsőségeket, az MDF és a Fidesz akár össze is foghatnának. De a kérdés ennyire lecsupaszítva a mai Magyarországon nem tehető fel. Aki ugyanis egyáltalán felveti az összefogás kérdését, tisztában kell legyen azzal, hogy mindenfajta összefogásnak vannak előfeltételei. Kétféle előfeltétel is lehet. Az egyik, ha a politikai hagyományban erősen benne van az összefogás. A másik: az országban akkora a romlás, hogy nincs más megoldás, csak a riválisok összefogása. Az összefogás hagyománya a hazai politikában *alig* van benne. A romlás ugyan mindig körbelengi a hazai politikát, de sohasem *akkora*, ami összeránthatná a különböző táborokat. Így ne csodálkozzunk, ha az MDF „felajánkozására” a Fidesz negatívan, pontosabban sehogyan sem reagál.

De persze az is nyilvánvaló, hogy aki 2009 Magyarországon (a „minőségi” kispárt és a „mennyiségi” nagypárt összeházasításának szlogenjével) MDF-Fidesz összefogást propagál, az ezt annak biztos tudatában teszi, hogy ilyen összefogás semmi szín alatt nem jön majd létre. Célja tehát nem is az összefogás feltételeinek megteremtése, hanem valaminek a *megmutatása*. Ez a valami pedig a Fidesz „antikonstruktív” magatartása. Az MDF számára ez ennek az akciónak a tétje, nem több, és nem kevesebb. Hiszen: 1. A magyar közönség nem csekély része rezonál az összefogás gondolatára, 2. Az a párt, amely keresztbe tesz ennek a

gondolatnak, az sokak szemében a demokrácia kerékkötőjévé válhat. Márpedig a Fidesz – a Jobbik megállítása érdekében – nem áll össze az MDF-fel, ez alá a megítélés alá kerülhet, pontosabban ezt a minősítést erősíti meg magával kapcsolatban.

S ezzel már ki is jelenthetjük: az MDF-nek természetesen igaza van abban, hogy a pártpolitikában – különösen válsághelyzetekben – fontos az együttműködés. Az ajánlat helyesen „lovagolja” meg azt a közhangulatot, amely várja a pártok közötti konszenzust. Ugyanakkor az ajánlattevő párt pontosan tisztában van azzal, hogy a Fidesz és az MDF ma semmilyen kérdésben nem tud összefogni, egyszerűen azért, mert az összefogásnak hiányoznak a minimális lélektani feltételei. Például hiányzik a minimális bizalom.

Nem azt mondjuk, hogy ez a bizalom soha nem volt meg a két párt között, de azt igen, hogy körülbelül másfél évtized óta a bizalom folyamatosan apad. Ebben a folyamatban mind a két párt vastagon kiveszi a részét, kezdve azzal, hogy a Fidesz – 1994 után – pólust váltott, s nem kis mértékben az *MDF rovására* lett a jobboldal vezető ereje s folytatva azzal, hogy az MDF – 1998 után – nem kis mértékben a *Fidesz rovására* kezdte magát átpozícionálni a népi-nemzeti-polgári Fidesz mellől a konzervatív oldalra.

De akkor mégis mi végre az ajánlat? Csak egyre tudunk gondolni: az MDF nem megegyezni akar a Fidesszel, hanem bizonyítani róla, hogy *nem lehet* vele megegyezni. Ezzel pedig ráerősít a társadalom bizonyos köreiben Fideszről alkotott meglehetősen negatív, már-már antidemokratikus párt-imázsra. Mert hát milyen párt az, amely saját demokratikus mivoltát is hajlandó kockára tenni, amikor nem határolódik el egy antidemokratikus politikai erőttől, és nem fog össze azzal a demokratikus párttal, amely felszólítja erre.

Az ajánlat pőrén ennyi: a Fidesz rossz párt. Ami viszont a lényegét illeti: a magyar politika erősen összefogás-érett, „felajánlkozások” nélkül is.

2009.10.20.